

BRIEF van de Z.Eerw. Pater W. Ahlbrinck C.ss.R.

Sinds een maand zit ik in Coronie. Waarom? Voor herstel van gezondheid of.. om het anders uit te drukken... om eens wat uit te rusten. De koorts is in den laatsten tijd nog al terug gekomen en... om de zaak nu flink aan te grijpen, ze men: Neem enkele maanden rust in Coronie! Ziedaar ! Doch daarmee heb ik tevens tijd U een brief te schrijven.

Laat mij U dan 't een en ander vertellen over Coronie. Altijd nog, wanneer ik voor Coronie aankom (en dat is nu de vierde keer reeds) krijg ik dezelfde indrukken. Zou dat met de jaren dan niet slijten ? Jules Verne doemt dan voor me op. In een zijner werken: "Strijd tusschen de Noordelijken en Zuidelijken"(den juisten titel ken ik niet meer) komt ook 'de Zwarte Kreek' voor. De kreek loopt uit in een groote rivier. De lezer ziet dan in 't holle van den nacht een stoomboot stoppen midden op den stroom. In een rank vaarttuigje parelt een indiaan nabij. 't Bootje neemt een der passagiers op en 't verdwijnt in geheimzinnige stilte de donkerte in, naar den oever toe, de 'Zwarte Kreek' in. Zóó, precies zóó, nog fantastischer als ge wilt, hier voor Coronie.

'n Uur na middernacht stoppen de machines der zeeboot. 'n Oogenblik daarna gerammel van kettingen, 't ander is uitgeworpen in den pekdonkeren nacht liggen we daar stil op zee, 'n half uur van den oever. We turen over de verschansing. We luisteren...luisteren. Geplas van riemen ! Ha, de mannen komen ! Hoe klein zijn die visschersbooten bij onze zeeboot! Hoe dobberen ze op de zeegolven! Nu op, dan neer ! Zullen ze niet stuk slaan tegen 't zeemonster? Wat ! Die mannen daar, die zwarten, die de boot beheerschen, die de zee kennen, de golven zich benutten, zij zullen een misslag doen? Geen vrees !.. Op, passagiers, naar de open railing! Twee matrozen staan naast de opening. Gij staat tusschen hen beiden. Beneden op de visschersboot staan twee zwarten. Ze zullen u opvangen. Een zeegolf! De visschersboot wordt opgelicht. Tjoep (p.86) Ze hebben van dat opspringen der boot partij getrokken en U intusschen getransporteerd van de groote in de kleine boot. Wat eenvoudiger! Intusschen is dat overstappen angstwekkend voor dames, 'n lastige toer voor gezette mensen, 'n pretje voor niemand. Dan – als de boot vol is – naar den oever, de donkere kreek in, 't zwarte kanaal op !

De aankomst in Coronie is fantastisch.

Coronie is het land van de kokos. Wanneer ge dan tusschen 3 en 4 uur in den nacht over den langen Coronie-weg voortstapt, ziet ge boven uw hoofd de palmenkruinen overal afsteken tegen den met sterren bezaaiden hemel. Alsof ge in een sprookjesland gekomen zijt! Ook aan uw voeten ziet ge het fantastische. 't Is nog niet noodig dat ge uw ogen ten hemel richt. De 'jorka-fowroe'(jorka= nachtelijke geest; fowroe=vogel) vergezelt u. Dat is de eigenaardige gewoonte van dien vogel. Hij zit op een weg. Wanneer ge nu bij hem komt, vliegt hij op, strijkt een weinig verder weer neer en wacht op u. Zijt ge hem genaderd, op vliegt hij dan en wacht verderop opnieuw. En zoo altijd maar door. Pekzwart is de vogel. Ge zoudt hem derhalve niet opmerken, indien hij zitten bleef. Maar door zijn opvliegen spreiden zijn vleugels zich uit. En nu merkt ge. Dat de onderzijde der vleugels glinsterend wit is. Onverwachts schiet hij soms voor je op en dan kunt ge schrikken, want 't is alsof er een plotseling licht voor je henen flitst. Zijn naam van 'geestes-vogel' draagt hij met eere. Welk een onderscheid tussen de stad en Coronie! Hoe valt na een langdurig verblijf in de stad een kortstondig bezoek naar Coronie u op! Dáár , in de stad, in de Gravenstraat, groot gedruisch in de avondrecreatie; gedruisch van vele confraters, gedruisch van buiten nog, van voorbijsnellende auto's en zingende of spelende mensen. Hier de stilte ! Met drieën zitten we in de gaanderij. Een klein lampje en dat omwille van de muskieten, nog ver achter ons. Stilte op straat ! Wie zou er 's avonds ook buiten komen! Wie heeft er trek zich te laten

opeten door muskieten of mompieren! Want nergens zitten muskieten gelijk in Coronie. Wanneer ge 's namiddags omstreeks vijf uur eens een wandeling kont maken door onze kustplaats, ik wed, dat ge zeer verwonderd zoudt opkijken. Voor elke woning staat een smookpot, d.w.z. voor elke woning is een klein smeulend vuurtje aangebracht. Dat vuurtje mag maar zooveel branden, dat 't juist aanblijft... krijgt alleen dat voedsel, 't welk den meest mogelijken rook afgeeft. Dat vuurtje wordt dan nog aan den windkant van 't huis geplaatst, zoodat het huis den vollen rook ontvangt. Beter te zitten in een laag rook, dan in een zwerm muskieten of mompieren. Met dat al doet, na de menschen-drukke der stad, de stilte van Coronie u weldadig aan. Daar zittend des avonds in de gaanderij hoort ge nu de geluiden der natuur. De kruinen der palmen suizen in den frisschen, koelen wind der zee. De zee, ginder achter het parwa-bosch, komt statig aan. Dat bruisen is majestueus. Dat bruisen heb je nu eerst voor 't eerst gehoord (p.87) en die indruk zal me bijblijven. Rechts voor ons, in de moerassen, grenzend aan de door R.P. de Kort op loozing gebrachte gronden, waart de kaiman, de krokodil, rond. Zijn korte hoge stooten, zijn kreten terwijl hij op jacht is, dringen aanhoudend tot ons door. 'n Savanna-hond blaft. 'n Nachtelijke watervogel schoot plotseling over ons huis heen de richting der moerassen, in. Hij stiet een scherpen gil uit, dat wij er van schrokken. 'Juist of een trein binnenrijdt' zeide een onzer. 't Was ook zoo. Alsof er een stoomfluit ging!

Ons huis in Coronie staat met den voorgevel naar de zee gekeerd. De zee echter kan men niet zien. Wij wonen op een schulprits. De grond tusschen deze rits en de zee, een goed half uur, is aangespoelde grond. Biezen en parwa-boomen groeiden er op. R.P. de Kort heeft met zijn mannen van dezen grond een rijst-grond gemaakt. Dat s een reuzenwerk geweest. Daarover zal Zijn Eerw. U veel vermelden en later, wanneer hij met zijn taak klaar is, in dit tijdschrift zeker veel vertellen. Ik geloof, dat Zijn Eerw., thans in Holland wel steun zal zoeken voor zijn begonnen arbeid. 't Is een werk dat heel Coronie ten goede komt. En wat een tegenwerking men gehad heeft ! Een gewone man hier had de leiding. Hij ontwierp de loostrens. "Bespottelijk" zeiden de groote mannen, de geleerden, de experten, - "met die trens loost ge nooit water, haalt ge integendeel nog meer water binnen". "Laat ze praten"- sprak de man - "ze zal loozen". Hij onderzocht den grond. Hij voer naar de zee, drong zoo ver mogelijk van den zeekant uit de grond in. Hij was zeker van zijn zaak. Hij had gelijk. De trens loost zoo sterk, dat men in een paar uren tijd den grond droog zet. Wat een werk ! Men heeft over een breedte van een à twee ketting een diep Bosch moeten vellen, stronken moeten verwijderen om er een trens te kunnen graven. Men heeft het gedaan ! "De grond is niets waard", zeiden nu de experten. "De grond is goed", sprak de man. Men had echter, omdat het de tijd voor den aanplant niet was, niet genoeg plantsoenen. Maar degenen, die plantsoenen hadden, hebben ze uitgeplant. De man had geen ongelijk. Juist op dezen dag, nu ik u schrijf, is de geogste rijst (paddi) voor het grootste gedeelte gewogen: 30.000 kilo zijn er afgekomen. Of de afkeurders, de beterweters, de geleerden, de mannen van kennis nu op hun neus kijken. Intusschen is het werk nog maar begonnen. Nog wel een 30 aanvragen om ronden zijn er. Er moet nog meer op loozing gebracht worden. Maar 't geld? Ik hoop dat R.P. de Kort succes moge hebben.

Behalve onze kerk hier, waar we wonen, Mary 's Hope genaamd, hebben we nog een kerk aan onze linker- en eene aan onze rechter-zijde, elk van beide op ongeveer 2 uur afstands. Op zekeren dag naar een dier kerkjes rijdend, kon ik merken dat de boa hier gemeenzaam is. Twee pas door de menschen gedooide boa's lagen, de ene dichter bij Mary's Hope, de ander dichter bij 't buitenkerkje langs den weg. "Daar zijn nog al boa's hier" merkte ik op. "Boa's, Pater! Sprak de jongen - "t krioelt er hier van. En hij (p.88) vertelde, hoe nog geen half jaar geleden een boa een varken omkronkeld had. De eigenaar sprong toe. De boa, die zijn prooi wellicht nog niet goed vast had, liet los. 't Varken rende weg. De boa't varken achterna,

overviel het ten tweeden male, omkronkelde het nu voor goed. Geen sprake meer van loslaten!

Men kon de boa zoo afmaken. 't Schijnt dat die beesten, eenmaal hun prooi vast hebbend, geheel e al in hun prooi opgaan, zoodat ze slechts daaraan denken en zich eer laten dooden, dan ze los te laten. Tijgers zitten hier ook. P. Nuijten kwam 's avonds van een buitenkerkje terug. Plots sprong 't paard voor 't rijtuig op, steigerde.. rende toen in dolle vaart huiswaarts. 't Was niet ver van Mary's Hope. Den volgenden morgen had men daar ter plaatse een tijger doodgeschoten, die een varken aan 't verorberen was. Hij had het zowat voor de helft reeds opgepeuzeld.

Dezer dagen heeft Fr. Paulinus, in Eindhoven bij de Zeereerw. Zusters wel bekend, mij het schieten met een geweer geleerd. Had ik er vroeger maar een gehad ! Eens hebben we op de rivier een overzwemmenden buffel achterna gezeten. Op roeriem's lengte van de boot kroop hij den oever op, stormde toen 't Bosch in. Gunst, had ik toen een geweer gehad! Pijl en boog hanteerde ik goed. "Ge kunt gerust visch gaan schieten", zei 'n Indiaan tot me. De man echter had 't mis. Wellicht dat hij er niet aan dacht. Want de kunst is niet zoozeer de visch te treffen, dat kan menigeen wel, al is hij geen Indiaan.. maar de kunst is de visch te ontdekken. En daar moet ge Indiaan voor zijn. Wat 't schieten met 't geweer betreft... Ik zeg u, dat ik den haan bijna niet durfde af te trekken. Ik ben nooit militair geweest. Er zijn de pas geworden militairen ook niet wat huiverig, als ze voor 't eerst een schot moeten doen. Na geschoten te hebben sta ik zelf verbaasd, zo bang geweest te zijn. Maar 'k heb goed geschoten. Dat zeg ik u. En dat zegt Fr. Paulinus. "Een knap schutter had het je niet verbeterd" luidde zijn oordeel. De hagel zat in en om den krijt-ring, geteekend op de plank.. 't doel van 't schot/ Ziezoo, laat nu den tijger maar komen. Als ik iets bijzonders schiet laat ik het weten.

Nu wordt mijn schrijven wellicht nog te lang.

Eene gewaarwording nog ! Want deze brief is toch maar een mededeelen van enkele indrukken. Na de H. Mis nam ik op zekeren dag een klein boekje om mijn dankzegging te doen. Ik maakte het boekje open. Een naam !.. Stel u mijn verbazing voor !.. p. Donders ! Pater Donders dus had dit boekje in gebruik gehad. Dit boekje had hem tot steun gediend in zijn zich geheel wegschenken aan God en aan den naaste! En nu had ik het in handen! Hoeveel had het uitgewerkt in hem! Hoeveel zou het uitwerken in mij ! Hoe ver sta ik van hem af ! Ik houd van de heiligen, maar ik zeg u, het waardeeren van hen is iets, maar het volgen van hen... het volgen... vul zelf liever in ! Doch elke lezer zal wel begrijpen, dat ik mij zelve met vertrouwen in zijne en hare gebeden aanbeveel, (p.89) om het apostolisch werk, 't welk heiligen hier verricht hebben, eenigszins te kunnen navolgen.

Heilige, Apostolische menschen van hier!

Nu valt het me in, dat pastoor Wennekens, die tientallen van jaren, aleer de priesters-kloosterlingen kwamen, alhier werkzaam was, een eeuwfeest viert. Pastoor Wennekens met zijn medearbeiders van der Horst, waren de grondleggers der Surinaamsche missie. Welk een held, pastoor Wennekens ! Welk een zielenijver nog in de ure dat de dood naderde. 't Is nu, wanneer de brief aankomt, precies 100 jaar geleden dat de held Coronie hier verliet, om elders te gaan werken, waar nog geen priester getreden had... doch stierf. De dood trof hem aan, de wapenen in de hand. Ik loop niemand vooruit. Want ik hoor dat P. Huijten enkele artikelen over hem schrijven zal – artikelen, dat is zeker, het lezen overwaardig. Mij zelve in uwe gebeden aanbevelend noem ik mij van u, Zeereerw. Pater.

Uw dw. Dienaar en Confr.

W. Ahlbrinck C.ss.R.

Coronie 30 Dec. 1922.